

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1959

N:o 9-11.

Innehåll: N:o 9. Landskapslag om disposition av jord.
N:o 10. Landskapslag om ikraftträdande av landskapslagen om disposition av jord.
N:o 11. Landskapslag om jorddispositionsån.

N:o 9.

LANDSKAPSLAG

om disposition av jord.

Föredragen för Republikens President den 17 april 1959.

Utfärdad i Mariehamn den 23 april 1959.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §.

För förbättrande av befolkningens utkomstmöjligheter och bostadsförhållanden utövar landskapet i landskommuner en verksamhet, som främjar en ändamålsenlig användning av jorden, till förmån för de personer med åländsk hembygdsrätt, vilka fortgående önska helt och hållet eller till en del erhålla sin utkomst av gårdsbruk eller fiske eller äro i behov av bostad på landsbygden och vilkas understödande är ekonomiskt nödvändigt och ur samhällssynpunkt ändamålsenligt.

Finsk medborgare, som saknar åländsk hembygdsrätt men i övrigt uppfyller i 1 mom. stadgade förutsättningar, är beträffande jorddispositionsverksamheten likställd med i 1 mom. nämnd person, om han i sin ägo bekommit fastighet i landskapet, ifråga om vilken i självstyrelselagen för Åland nämnd lösningsrätt icke utövats eller till vars förvärvande landskapsstyrelsen givit sitt tillstånd.

2 §.

Sådan jorddispositionsverksamhet avser att bilda självständiga, livsdugliga lägenheter, att bevara jord och bostad uti sagda lagrum omförmälda personers besittning samt att förbättra redan förefintliga lägenheters förutsättningar att bedriva ett räntabelt gårdsbruk genom att öka odlingarna, tilldela tillskottsområden, samman slå icke livsdugliga brukningsdelar och ändamålsenligt reglera ägornas placering.

3 §.

För förbättrandet av förutsättningarna för befolkningens utkomst avser jorddispositionsverksamheten att främja befolkningens ändamålsenliga bosättning i landskapets olika delar med beaktande av allmänekonomiska synpunkter och möjligheterna att höja näringslivet.

Genom att reservera nödiga områden, reglera ägornas placering samt leda och främja byggnadsverksamheten på ort med tätare bosättning och i närheten av sådan, liksom ock på områden, där en vidsträcktare bebyggelse är emotse, skola planmässiga åtgärder i mån av möjlighet vidtagas för ett ändamålsenligt utvecklande

av närings- och bostadsförhållandena. Härvid böra ytterligare tagas i beaktande möjligheterna att förverkliga detaljerade planer för reglering av jorddispositionen på sådana områden.

4 §.

För att förverkliga syftemålet med denna lag förvärfvas jord genom frivilliga köp samt användes jord, som, enligt vad där- om särskilt stadgas, anskaffats för detta ändamål.

5 §.

Med stöd av denna lag bildas odlings-, bostadsodlings-, fiske- och bostadslägenheter samt bostadstomter och samfällda betesområden, tilldelas tillskottsområden, förmåner och andelar i samfällt vatten samt bildas andra nödiga områden för främjande av i 3 § nämnda ändamål.

6 §.

Lägenheterna skola, såvitt möjligt, genom ändamålsenlig placering av ägorna bilda lämpliga bosättningsgrupper.

Bostadsodlingslägenhet må bildas endast i det fall, att antingen jordmån och av- sättning av produkter möjliggör ett rän- tabelt och kontinuerligt speciallantbruk eller att varaktiga och tillräckliga möj- ligheter till biinkomst finnas vid sidan av lantbruket och att synnerligen förmånliga utkomstmöjligheter därigenom skapas.

Bostadslägenheter och -tomter bildas på sådana orter, där deras ägare hava till- fälle till stadigvarande inkomst, bostads- tomter i allmänhet i närheten av tätorter.

Utan tillstånd av landskapsstyrelsen må odlings-, bostadsodlings-, fiske- eller bostadslägenhet icke bildas på område, för vilket byggnadsplan eller annan motsva- rande plan för jordens användning fast- ställts.

Genom bildande av lägenheter och områden i enlighet med denna lag må för- verkligandet av fastställd byggnadsplan eller annan motsvarande plan för jordens användning eller uppgörandet av nödig- befurda nya dylika planer icke förhind- ras eller försvåras.

7 §.

Odlingslägenhet tilldelas så mycket lantbruks- och för lantbruk lämplig jord, att en medelstor familj av denna och

det stöd skogen och fisket lämna, kan er- hålla åtminstone sin huvudsakliga ut- komst. Lantbruks- och för lantbruk lämp- lig jord må likväl icke tilldelas i större omfattning än att jorden, bringad i för lantbruksjord ändamålsenligaste kultur- art, motsvarar tjugo hektar förvandlad åker. Såvitt synnerliga skäl så kräva, må odlingslägenhet likväl tilldelas en något större ägoareal.

Odlingslägenhet tilldelas så mycket skogsmark, att skogen, med tillämpning av en ändamålsenlig hushållningsplan, lämnar lägenheten dess huvudsakliga hus- behovsvirke och, med beaktande av avsätt- ningsmöjligheterna, för lägenhetens livs- duglighet, nödig mängd virke till försälj- ning. Skogsmark må likväl icke tilldelas i större omfattning än att skogen årligen avkastar 75—125 kubikmeter virke fast mått, uppskattat såsom barkat stamvirke.

I sådana trakter, i vilka finnes ringa skogsmark, men rikligt med jord, lämplig för ett lönande lantbruk, må odlingslä- genhet, med avvikelse från i 1 och 2 mom. nämnda ägoarealer, tilldelas en mindre mängd skogsmark och i motsvarande grad mera lantbruks- och för lantbruk lämplig jord.

I trakter, i vilka odlingsmöjligheterna på grund av ortens avskilda läge eller naturförhållandena äro begränsade, men rikligt med skogsmark finnes, må odlings- möjligheterna ersättas med motsvarande skogsmark, dock ej mera än att skogens avkastning, beräknad på uti 2 mom. om- förmält sätt, icke överstiger 150 kubik- meter fast mått.

Förutsätter ett ändamålsenligt nyttjan- de av de områden, av vilka odlingslägen- het bildas, och de på dessa befintliga bygg- nader, att lägenheten tilldelas mera jord än vad ovan i denna paragraf är sagt, må lägenheten tilldelas så mycket jord, som den ekonomiska ändamålsenligheten krä- ver.

8 §.

Bostadsodlingslägenhet tilldelas så myc- ket lantbruks- och för lantbruk lämplig jord, som för bedrivande av i 6 § nämnt speciallantbruk eller för åbons utkomst prövas nödigt, likväl icke mera än att jorden, bringad i för lantbruksjord ända- målsenligaste kulturart, motsvarar fyra

hektar förvandlad åker. Såvitt synnerliga skäl så kräva, må bostadsodlingslägenhet likväl tilldelas en något större ägoareal.

Såvitt det är möjligt och ändamålsenligt, att bostadsodlingslägenhet tilldelas skogsmark, tilldelas sådan i allmänhet högst så mycket, att skogens årliga avkastning motsvarar lägenhetens förbrukning av husbehovsvirke.

9 §.

Fiskelägenhet tilldelas ett sådant vattenområde eller en sådan andel i vatten, som med beaktande av de lokala förhållandena och möjligheterna till fiske i öppna havet måste anses nödvändigt för bedrivande av yrkesmässigt fiske, samt en bostadsodlingslägenhet motsvarande areal lantbruks- och för lantbruk lämplig jord och, under i 8 § 2 mom. nämnda förutsättningar, även en motsvarande areal skogsmark sålunda, att en medelstor familj härav kan erhålla åtminstone sin hushållsbehovs utkomst.

På synnerliga skäl må fiskelägenhet tilldelas mera skogsmark än vad i 1 mom. är sagt, likväl icke mera än vad som kunde tilldelas en odlingslägenhet på samma plats.

10 §.

Bostadslägenhet tilldelas, förutom tomtmark, i främsta rummet ett för nödigt trädgårds- och potatisland lämpligt område samt bete för högst två kor eller möjlighet att nyttja samfällt betesområde, likväl icke, med undantag för möjligheten att nyttja det samfällda betesområdet, sammanlagt mera jord än två hektar, därest icke ägornas placering eller andra synnerliga skäl kräva tilldelande av en något större ägoareal.

11 §.

Utöver vad ovan är stadgat må lägenhet tilldelas

1) område till vägmark och därtill anslutet upplagsområde;

2) jord till båtplats samt till täkt för grus, sand, lera, kärrmylla, torvströ och brännrotv och annat dylikt material eller andel i för sådana behov avskilt område; samt

3) vattenområde eller andel i samfällt vattenområde.

12 §.

Bostadstomt tilldelas så mycket jord, som för dess bebyggande och nyttjande för bostadsändamål är ändamålsenligt.

Bostadstomt, understigande tvåusen kvadratmeter, må i allmänhet icke bildas.

13 §.

Samfällda betesområden bildas enligt vad om dem särskilt stadgas.

14 §.

Till lägenhet, som bör anses såsom odlings-, bostadsodlings-, fiske- eller bostadslägenhet, skall, då det är nödigt och ändamålsenligt, i mån av möjlighet anskaffas tillskottsområde samt i 11 § 1 mom. avsedda områden och andelar. Tillskottsområde gives i högst sådan omfattning, att av lägenheten bildas en mot stadgandena i denna lag svarande odlingslägenhet.

På synnerliga skäl må tillskottsområde samt i 11 § avsedda områden och andelar även anskaffas till visst område av fastighet, likväl under förutsättning, att i de fall, i vilka myndighets samtycke erfordras för avskiljande av visst område, medelst laga kraft vunnet utslag avgjorts, att området må avskiljas till självständig lägenhet. Beträffande storleken av det tillskottsområde, som skall givas, skall i tillämpliga delar iakttagas, vad i 1 mom. är stadgat.

15 §.

Kunna lägenheter eller områden icke som sådana eller genom tilldelning av tillskottsområde och förmåner på ett ändamålsenligt sätt nyttjas, må de, därest förutsättningar därtill jämlikt denna lag äro för handen, ombildas till i 5 § avsedda lägenheter och områden genom att helt och hållet eller till en del anslutas till andra lägenheter eller områden.

16 §.

I denna lag avsedda lägenheter böra med hänsyn till ägornas placering bildas så, att de bliva så ändamålsenliga som möjligt.

Till odlings-, bostadsodlings- och fiske- lägenhet må höra högst tre samt till bostadslägenhet och tillskottsområde högst två skiften, såframt det icke till följd av de lokala skiftesförhållandena är nödvän-

digt att tilldela lägenheten flere skiften. Bostadstomt må omfatta endast ett skifte.

17 §.

I denna lag avses med lägenhet i jordregister införd lägenhet och jämväl viss del av sådan, med område såväl jord- som vattenområde och med kolonisationslägenhet i 7—10 §§ nämnd lägenhet samt i 14 § avsett tillskottsområde.

18 §.

Jord och kredit tilldelas i 1 § nämnd person, som med hänsyn till sin ekonomiska ställning är i behov av jord eller kredit och vars förhållanden och personliga egenskaper äro sådana, att hans bistående genom tilldelning av jord och kredit ur jorddispositionsverksamhetens synpunkt bör anses ändamålsenligt.

Flere i 1 mom. avsedda personer må gemensamt tilldelas tillskottsområde, andel och förmån, som avses i 14 §, och för deras anskaffande jordinköpslån samt även annan jord samt i 27 § 1 mom. 4—7, 9 och 10 punkterna nämnda lån, så ock på synnerliga skäl jämväl andra lån. Angående äkta makar är vid tilldelning av jord och kredit likväl gällande, vad om enskild person är stadgat.

Kommuner, bolag, andelslag och andra samfund må beviljas lån enligt vad därom särskilt stadgas.

19 §.

Odlings- och bostadsodlingslägenhet tilldelas person, som bör anses vara förtrogen med gårdsbruk samt förmögen att bedriva sådant och som äger förutsättningar att med varaktig framgång verka såsom självständig odlare.

Fiskellägenhet tilldelas person, som är i besittning av sådan yrkesskicklighet och arbetsförmåga, att han kan förutsättas komma till rätta på lägenheten.

Bostadslägenhet eller -tomt må tilldelas person, som bör anses vara i behov därav.

Såvida samfund, som grundats för tillgodoseende av i 1 § avsedda personers bostadsbehov eller för deras stödjande ekonomiskt, uppfyller de förutsättningar, som för samfundens vidkommande är särskilt stadgat för erhållande av lån ur jorddispositionsmedel, må samfundet, såvitt

detsamma för förverkligandet av sina syften är i behov av jord, tilldelas bostadstomt eller annat för dess ändamål lämpat område.

20 §.

Angående tilldelande av tillskottsområde och -andel, som avses i 14 §, är i tillämpliga delar gällande, vad i 19 § är stadgat.

21 §.

Landskapsstyrelsen må på vägande skäl i enskilda fall besluta, att invalid utan hinder av stadgandena i 18 § 1 mom., 19 § 1 och 2 mom. samt 20 § tilldelas jord och kredit.

22 §.

Beträffande jordsökandenas inbördes prioritetsordning stadgas särskilt, varvid skall beaktas, att bland lika prioriterade jordsökande de, vilka höra hemma på den ort, där jord tilldelas, i allmänhet böra ställas framom sökande från andra orter.

2 kap.

Om verkställande organ

23 §.

Ledningen av och tillsynen över verkställigheten av denna lag ankommer på landskapsstyrelsen och kolonisationsinspektören. Lokala organ äro kolonisationsnämnderna.

24 §.

Angående kompetensvillkor för kolonisationsinspektör och tjänstens besättande är särskilt stadgat.

3 kap.

Om jorddispositionsverksamhetens finansiering

25 §.

För jorddispositionsverksamhetens finansiering skall anslag upptagas i landskapets ordinarie budget.

26 §.

Anslaget för jorddispositionsverksamheten må användas till

- 1) inköp av i 29 § nämnd egendom;
- 2) i 27 § nämnd långivning;
- 3) kostnader för torrläggings-, jordförbättrings-, skogsförbättrings- och andra

grundförbättringsarbeten samt för väg-, röjnings- och byggnadsarbeten liksom ock till bestridande av kostnader för anläggande av vatten- och avloppsledningar;

4) skötsel och iståndsättande av jord och annan till landskapet för jorddispositionsverksamheten anskaffad egendom;

5) av långivningen förorsakade förvaltningskostnader och räntegottgörelser; samt

6) övriga utgifter för jorddispositionsverksamheten.

Vad i 1 mom. är stadgat om användningen av jorddispositionsanslaget till kostnader för vägarbeten skall jämväl tillämpas ifråga om sådana vägar, som äro erforderliga för att på ett ändamålsenligt sätt anknyta till det allmänna vägnätet kolonisationsområde, avsett att omfatta flere kolonisationslägenheter eller bostadstomter.

27 §.

Ur anslaget för jorddispositionsverksamheten må utgivas

1) jordinköpslån för anskaffning av lägenhet, visst område, tillskottsområde och annat område jämte till dem möjligen hörande byggnader samt av förmåner;

2) syskonandelslån för anskaffningen av viss eller vissa delar av lägenhet, vari lånesökanden har andel;

3) röjningslån för röjning av odlingar på kolonisationslägenheter, som bildats jämlikt denna lag, liksom ock på andra till storleken med dem jämförliga lägenheter samt på sådana lägenheter, som erhållit tillskottsområde;

4) bostadslån och vid sidan av dessa tillägglån, enligt vad om dem särskilt stadgas, för uppförande och utvidgning av samt för grundförbättringar på bostadsbyggnader på enligt denna lag bildade kolonisationslägenheter och bostadstomter samt med dem jämförbara lägenheter och områden ävensom på arrendejord;

5) byggnadslån för uppförande och utvidgning av samt grundförbättringar på ekonomie-, husdjurs- och uthusbyggnader på i 4 punkten nämnda lägenheter och områden;

6) lösörelån för anskaffning av lantbruks- och fiskerilösöre, utsäde, gödselämnen och jordbrukskalk;

7) beteslån för förbättrande av betesförhållandena;

8) grundförbättringslån för torrläggning och, med undantag för skogsförbättringsarbeten, annan grundförbättring av lantbruksjord och för lantbruk lämplig jord;

9) elektrifieringslån för erläggande av sådana andels- och anslutningsavgifter, som berättiga till erhållande av elektrisk ström, samt för byggande av anläggningar, erforderliga för anskaffning och distribution av elektrisk ström till i 3 och 4 punkterna nämnda lägenheter och områden; samt

10) väglån för byggande av kolonisations- och med dem jämförliga vägar.

Jordinköpslån må jämväl givas för anskaffning av viss lägenhetsdel, därest förvärvaren i händelse av utfallande arv vid tidpunkten för överlåtelsen är en av överlåtarens arvingar.

Är det för finansiering av i 1 mom. 4 punkten avsedda byggnadsarbeten av nöden att förutom bostadslån upptaga annat lån, men finnes sådant icke att tillgå mot gängse villkor, må dylikt lån helt eller delvis beviljas även ur jorddispositionsmedel.

Utan hinder av vad i 39 och 40 §§ lagen angående förmynderskap är stadgat må förmyndare på myndlings vägnar utan tillstånd av förmyndarnämnd eller domstol upptaga ovan i 1 mom. 2 punkten och 2 mom. omförmälda syskonandels- eller jordinköpslån samt inköpa i dessa lagrum avsedd lägenhetsdel och pantsätta den såsom säkerhet för sagda lån.

28 §.

Användningen av jorddispositionsanslaget sker genom förmedling av kommunerna eller penninginrättningarna eller vissa samfund eller direkt på åtgärd av landskapsstyrelsen, enligt vad därom särskilt stadgas.

Kommun äger rätt att enligt kommunalfullmäktiges prövning jämväl använda sina egna medel för i denna lag avsedd långivning samt gå i borgen för lån, som beviljats för i 27 § nämnt ändamål. Angående de villkor, på vilka detta må ske, liksom ock angående de villkor, på vilka penninginrättningarna må använda andra till deras förfogande stående medel än

landskapets till nämnda långivning, stadsgas särskilt.

Vad i 94 § landskapslagen om kommunalförvaltning i landskommunerna i landskapet Åland (16/56) är stadgat om underställande av kommunalfullmäktiges beslut angående upptagande av lån och ingående av borgesförbindelse, äge icke tillämpning på kommunalfullmäktiges beslut angående upptagande av lån, som kommunen enligt denna paragrafs 1 mom. äger förmedla, eller i 2 mom. avsedd borgen.

4 kap.

Om köp av jord och förmåner

29 §.

Landskapsstyrelsen inköper till landskapet för i denna lag åsyftade ändamål till pris, som landskapsstyrelsen med hänsyn till jorddispositionsverksamheten finner skäligt, likväl högst till gängse pris, fastigheter, områden, rättigheter, förmåner, andelar och byggnadsträd eller -virke samt i särskilda fall lantbrukslösöre.

Köpeskillingen erlægges av landskapsstyrelsen i penningar.

30 §.

Enligt denna lag till landskapet inköpt egendom skall, innan den överlåtes till mottagaren av jord, såvitt möjligt befrias från gravationer.

Belastas till landskapet inköpt lägenhet eller område av rätt till sytning eller av i 5 § landskapslagen den 18 juli 1956 om socialhjälp i landskapet Åland (21/56) avsedd rätt till underhåll, må landskapsstyrelsen till innehavaren av sagda rätt, såvitt denne därtill samtycker, i stället för den av rätten härflytande förmånen av landskapets medel erlægga en i överensstämmelse med en avsevärd stegring eller sänkning av prisnivån i motsvarande mån förhöjd eller sänkt ersättning eller en engångsersättning, motsvarande sagda rätts kapitalvärde, enligt vad därom särskilt stadgas.

31 §.

Fast egendom, som landskapet enligt denna lag förvärvat genom köp, må icke med stöd av 4 kap. 26 § utsökningslagen utmätas för den förra ägarens eller dennes fångsmans gäld, för vilken fastighe-

ten icke på grund av panträtt eller eljest svarar.

5 kap.

Om förfarandet vid bildande av områden och vid deras avskiljande till självständiga lägenheter.

32 §.

För bildande av kolonisationslägenheter, bostadstomter och övriga i denna lag avsedda områden må uppgöras dispositionsplan. Förslag till dispositionsplan uppgöres av kolonisationsinspektören, som äger underställa förslaget landskapsstyrelsen för fastställelse.

Angående närmare bestämmelser om uppgörande av dispositionsplan samt om bildande av kolonisationslägenhet, bostadstomt och annat område ävensom om ägobyte för åstadkommande av ändamålsenlig placering av ägora och om värdering för bestämmande av det pris, som mottagare av jord skall erlægga, stadgas särskilt.

33 §.

Åbo ålägges att erlægga ett hela lägenheten motsvarande skäligt gängse pris, vilket kolonisationslägenhet, bostadstomt och område jämte därtill hörande förmåner och andelar, använda för det ändamål, för vilket de bildats, skall anses hava på orten.

För lantbrukslösöre liksom ock för byggnadsträd, förmåner och andelar, som skola givas för sig, ålägges jordmottagaren att erlægga på orten rådande skäligt gängse pris. Likväl må byggnadsträd, som tagits från landskapets mark utom kolonisationslägenheten, åsättas lägre pris än detta.

För fastställande av i 1 och 2 mom. avsett pris skall landskapsstyrelsen prissätta egendomens delar särskilt, såvitt det på synnerliga skäl icke är ändamålsenligare att förfara på annat sätt, samt uppgöra ägobeskrivning och värderingsinstrument, så ock förslag till pris, som avses i 1 och 2 mom.

34 §.

Landskapsstyrelsen har befogenhet att draga försorg därom, att område avskiljes till självständig lägenhet samt att även annan i dispositionsplan förutsatt lant-

mäteriförrättning i vederbörlig ordning utföres.

35 §.

Kostnaderna för områdes ombildande till självständig lägenhet eller dess anslutning till redan förefintlig lägenhet bestridas ur landskapets medel. Likväl skall åbo bestrida de arvoden, som vid lantmåteriförrättning, vilken avser ombildande av område till självständig lägenhet eller dess anslutning till redan förefintlig lägenhet, erlagts åt därvid anlitade godelmän eller vittnen samt handräckningsmanskap.

36 §.

Angående kolonisationsinspektörs rätt att för verkställigheten av denna lag från lantmåterikontoret till låns erhålla nödiga kartor och handlingar, av vilka inspektören skall låta taga för förrättningen nödiga utdrag och avskrifter, gäller vad härom i riket är stadgat.

6 kap.

Om ansökan om erhållande av jord och om antagande av åbo.

37 §.

Den, som jämlikt denna lag önskar erhålla jord, skall till hemkommunens kolonisationsnämnd inlämna ansökan enligt av landskapsstyrelsen fastställt formulär. I ansökan skall nämnas, i vilken kommun sökanden önskar erhålla jord och för vilket ändamål han har för avsikt att använda jorden, samt andra för ärendets avgörande nödvändiga omständigheter.

38 §.

Kolonisationsnämnd skall avgiva utlåtande över gjord ansökan och, därest ansökan berör erhållande av kolonisationslägenhet, även däröver, vilket slags lägenhet sökanden ändamålsenligast kunde tilldelas, samt därefter insända ansökan jämte utlåtande till landskapsstyrelsen.

39 §.

Sedan dispositionsplan blivit fastställd, skall landskapsstyrelsen besluta om tilldelning av lägenhet, bostadstomt, område, lantbrukslösöre och byggnad åt sökande.

Efter att hava fattat i 1 mom. nämnt

beslut skall landskapsstyrelsen ofördröjligen besluta, huruvida lägenhet, bostadstomt eller område skall omedelbart säljas åt person, som godkänts som åbo, eller om med honom särskilt med hänsyn till behovet av i 47 § avsedda arbetens utförande på landskapets försorg, skall ingås besittningsavtal. Då mottagaren av jord är i 19 § 4 mom. avsett samfund, må besittningsavtal likväl icke uppgöras, utan området skall omedelbart säljas.

Då andel i samfällt betesområde eller vatten eller förmån tilldelas redan förefintlig lägenhet eller visst område, må beträffande sagda andelar och förmåner besittningsavtal icke heller uppgöras. I dessa fall skall kolonisationsinspektören utan dröjsmål översända handlingarna till landskapsstyrelsen för fastställande av det pris, som åbo eller ägare till lägenhet eller visst område skall erlagga för dylika andelar och förmåner.

40 §.

Landskapsstyrelsen skall utan dröjsmål översända meddelande om sitt enligt 39 § fattade beslut tillsammans med ägobeskrivning och värderingsinstrument till kolonisationsnämnden i den persons hemkommun, som blivit godkänd som åbo, för att delgivas honom.

Åbo skall inom trettio dagar efter i 1 mom. nämnd delgivning infinna sig hos kolonisationsnämnden för att uppgöra besittningsavtal eller, om köpebrev omedelbart skall upprättas, inom samma tid meddela kolonisationsnämnden, att han är villig att uppgöra köpebrev, vid äventyr att beslutet om tilldelande av jord må anses hava förfallit.

Kan person, som blivit godkänd som åbo, visa giltigt hinder för inställelse eller meddelande enligt 2 mom. eller har han av naturförhållanden hindrats att besiktiga honom tilldelad kolonisationslägenhet eller tomt, må landskapsstyrelsen, om han inom sagda tid anmält därom, bevilja förlängd tid för inställelse eller anmälan. Inkommer anmälan om sådant hinder efter den i 2 mom. stadgade tiden, må likväl förlängd tid beviljas, om företagna åtgärder icke utgöra hinder därför.

41 §.

Besittningsavtal uppgöres för viss tid, likväl högst för fem år.

I besittningsavtal bör nämnas område, förmåner, andelar och byggnader samt för dem enligt 33 § fastställt totalpris, liksom ock för lantbrukslösöre och för särskilt överlämnade byggnadsträd, fastställt pris. Arbetsförpliktelser, som eventuellt åläggas åbo, skola intagas i besittningsavtalet. Dessa böra vara skäligen och ändamålsenliga.

Har prisnivån undergått väsentlig förändring efter det landskapsstyrelsen fastställt priset, och uppgöres besittningsavtal beträffande området härefter, skall landskapsstyrelsen, såvitt synnerliga skäl icke annat föranleda, fastställa nytt pris med beaktande av i 33 § stadgade grunder. Detta pris skall antecknas i besittningsavtalet.

Då besittningsavtal ingåtts, skall beträffande i 43 § 3 mom. avsedd inskränkning av rätten att använda skog meddelande tillställas vederbörande skogsvårdsnämnd i och för anteckning i förteckningen över avverkningsförbud.

42 §.

Då åbo undertecknat besittningsavtal, anses han hava tagit området i sin besittning.

43 §.

Åbo äger icke rätt att utan tillstånd av landskapsstyrelsen ens till en del överlåta lägenhet eller område, som han innehar med stöd av besittningsavtal, för att nyttjas av annan, ej heller utan sagda tillstånd ingå annat än underhyresavtal beträffande användningen av på lägenheten eller området befintliga byggnader.

Byggnader, som genom landskapets eller åbos försorg uppföras på lägenhet eller område under giltighetstiden för besittningsavtal, ägas av landskapet, till dess lägenheten eller området säljes till åbon, men åbon är förpliktigad att draga försorg om att dessa liksom övriga i åbons besittning överlätna byggnader äro brandförsäkrade till deras fulla värde.

På grund av besittningsavtal äger åbo icke rätt att utan tillstånd av kolonisationsinspektören nyttja skog till annat ändamål än för husbehov. Utan sagda tillstånd är åbo icke heller berättigad att från lägenhet eller område, med undantag av dess regelbundna produkter, överlåta annan egendom, som skulle minska

lägenhetens eller områdets värde. Medel från sådan försäljning av träd och annan egendom, som skett på åtgärd av kolonisationsinspektören eller med stöd av dennes tillstånd, skola såvitt de icke överlåtas till åbons fria disposition eller användas till utförande av grundförbättringar, kostnader för anskaffning av nödvändigt lantbrukslösöre eller avkortning av landskapets eller i 28 § avsedda penninginrättningars eller samfunds fordringar, för åbons räkning i landskapets namn hållas deponerade på sparräkning eller motsvarande konto i solid penninginrättning.

För lägenhet eller område, beträffande vilket besittningsavtal uppgjorts, må landskapet med åbons samtycke ingå avtal rörande tvångsinlösen. Angående ersättning för tvångsinlösen gäller, vad i 3 mom. är stadgat om medel, som influtit vid försäljning av träd.

Åbo, som på grund av besittningsavtal innehar självständig lägenhet, har i fiskelag, som bildats av delägare i samfällt fiskevatten, rätt att föra talan som lägenhetens ägare.

Skatter, avgifter och därmed jämförliga pålagor, vilka bestämmas för lägenhet eller område enligt förmögenhet, inkomst eller på annan grund under besittningsavtalets giltighetstid, erläggas av åbo.

44 §.

Efter åbos död anses av besittningsavtal härflytande rätt till lägenhet eller område höra till hans dödsbos tillgångar. Med stöd av testamente må dylik rätt icke utan landskapsstyrelsens samtycke övergå till annan än åbos arvinge eller make. Testamentstagaren bör söka sagda samtycke hos landskapsstyrelsen inom ett år efter det han fått vetskap om åbos död och testamente.

För av besittningsavtal härflytande rätt till lägenhet eller område gäller i fråga om äkta makars förmögenhetsförhållanden vad om fast egendom är stadgat.

Åbo är icke berättigad att utan tillstånd av landskapsstyrelsen överföra besittningsavtal på annan person. På överföring av besittningsavtal, som ingåtts i sådan persons namn, som står under förmynderskap, liksom ock på sådan överföring, vid vilken person, som står under förmynderskap, är mottagare av över-

låtelse, skall dessutom tillämpas vad angående överlåtelse av fast egendom i motsvarande fall är gällande.

Av besittningsavtal härflytande, åbo tillkommande rättighet må icke utmätas för hans gäld, ej heller må sagda rättighet medtagas i åbos konkursbo.

Då besittningsavtal på i 1—3 mom. nämnt sätt övergått till annan person, är med avseende å denne gällande, vad i denna lag om åbo är stadgat.

45 §.

Åbo, som önskar frånträda besittningsavtal, skall därom inlämna skriftlig ansökan till landskapsstyrelsen.

Besittningsavtal skall, om landskapsstyrelsen så besluter, omedelbart upphöra,

1) om åbo helt och hållet eller i väsentlig grad underlåter att utföra de honom för ettvarit år ålagda arbetena eller eljest icke väsentligen uppfyller för honom stadgade eller bestämda skyldigheter;

2) om åbo överskrider de rättigheter, som i enlighet med 43 § tillkomma honom; eller

3) om åbo gör konkurs eller för ett oregelbundet liv eller om andra särskilt välgående skäl föreligga.

46 §.

Kan överenskommelse, sedan besittningsavtalet upphört, icke träffas om de prestationer, som föranledas av områdets användning, skall vederbörande kolonisationsnämnd vid syn, vilken skall hållas på området och till vilken åbon eller hans rättsinnehavare bör kallas, enligt vid avtalets utgång rådande prisnivå uppskatta, dels i vilken grad områdets värde till följd av nyttiga förbättringsarbeten, som utförts av åbon, kan anses hava stigit, dels om värdet till följd av åbons dåliga skötsel av området eller annat förfarande minskat. Kolonisationsnämnden skall även uppskatta, till vilka delar de arbeten, som de av åbon lyftade premierna och understöden förutsätta, möjligen lämnats utförda. Kolonisationsnämnden skall omedelbart sända offentligen uppläst syneprotokoll till landskapsstyrelsen. Åbon eller hans rättsinnehavare är berättigad att tillstålla landskapsstyrelsen sin anmärkningsskrift mot värderingen senast den

tjugonde dagen efter syneförrättningens avslutande.

Sedan landskapsstyrelsen erhållit kolonisationsnämndens protokoll och i 1 mom. nämnd termin utgått, skall landskapsstyrelsen bestämma den ersättning, som skall erläggas åt åbo eller hans rättsinnehavare för den värdestegring, som härleder sig av förbättringsarbetena eller som åbo skall betala åt landskapet till följd av de värdeminskningar han förorsakat området och de arbeten, som icke utförts med de av honom lyftade premierna och understöden. Ersättningen bestämmes sålunda, att från värdestegringens belopp avdrages förenämnda värdeminskningar, sådant i 27 § 3 mom. avsett lån, som enligt 64 § 3 mom. har bättre förmånsrätt än bostadslån, samt den del av premierna och understöden, som skall återkrävas, i här uppräknad inbördes ordning. Härefter avkortas med den återstående värdestegringens belopp de lån, som åbon erhållit ur landskapets medel, och övriga landskapets samt i 28 § avsedda penninginrättningars och samfunds fordringar. Såvida ersättningen för utförda förbättringar hertill icke helt och hållet åtgått, erlægges återstoden åt åbon eller hans rättsinnehavare. De värdeminskningar åbon förorsakat samt de premier och understöd, som skola återkrävas, må, sedan deras belopp fastställts genom laga kraft vunnet beslut, till den del de ej utfås från ersättningen för utförda förbättringar, indrivivas hos åbon i den ordning, som angående utmätning av skatter är stadgat.

7 kap.

Om iståndsättningsarbeten samt om premier och understöd.

47 §.

För kolonisation nödiga torrläggings-, jordförbättrings-, skogsförbättrings-, röjnings- och vägarbeten på härför avsett område skola såvitt möjligt utföras på åtgärd av landskapet. Jämväl byggnadsarbeten och mindre arbeten av ovannämnda slag må utföras på åtgärd av landskapet, där det för åbons varaktiga utkomst eller eljest bör anses oundgängligt.

Sedan besittningsavtal ingåtts, må icke byggnadsarbeten eller, efter lägenhe-

tens eller områdets försäljning, andra arbeten, med undantag för torrläggnings- och skogsförbättringsarbeten, påbörjas på åtgärd av landskapet utan åbons samtycke.

På jorrdispositionsmyndigheterna ankommer att draga försorg om utförandet av i denna paragraf avsedda arbeten, som skola utföras på åtgärd av landskapet.

48 §.

Åbo, som mottager sådan odlings-, bostadsodlings- eller fiskelägenhet, vars för lantbruk avsedda jord i huvudsak icke är röjd och där godtagbara byggnader för lantbrukets eller fiskets bedrivande saknas, må på ansökan beviljas premie för anläggning av nylägenhet enligt vad därom särskilt stadgas. Premiens belopp är beroende av fastighetens läge och de uppskattade röjnings- och byggnadskostnaderna.

Ovan i 1 mom. nämnd premie må jämväl erläggas åt åbo, vilken såsom tillskottsområde mottager för lantbruk lämplig jord, som skall röjas till odling, om det röjnings- eller byggnadsarbete, som bör utföras på lägenheten, är jämförbart med vad som förutsättes i 1 mom.

Då person, som enligt denna lag hade kunnat tilldelas jord, efter lagens ikraftträdande genom frivilligt köp förvärvat eller annorledes i sin ägo fått lägenhet eller område, som är jämförligt med i 1 eller 2 mom. avsedd jord, må honom beviljas premie för anläggning av nylägenhet med iakttagande av vad i sagda moment stadgats. Lag samma vare om person, som vid lagens ikraftträdande äger lägenhet eller område, jämförligt med i 1 mom. avsett område, om han enligt denna lag skulle kunna tilldelas jord i det fall, att han icke redan ägde området eller lägenheten.

Under vilka förutsättningar ogulden del av premie övergår eller må överföras till ny innehavare eller ägare av i denna paragraf avsedd lägenhet eller område, stadgas särskilt.

49 §.

Åt åbo, som ingått besittningsavtal beträffande kolonisationslägenhet eller som köpt sådan lägenhet utan att uppgöra besittningsavtal, samt åt person, som jämlikt denna lag är behörig att erhålla jord

och som efter denna lags ikraftträdande genom frivilligt köp förvärvat eller på annat sätt i sin ägo får lägenhet eller område, som är jämförligt med kolonisationslägenhet, må, såvida åt honom icke erlägges premie för anläggning av nylägenhet, premie beviljas för uppröjning av till lantbruk lämplig jord till odling eller betesmark, enligt vad därom särskilt stadgas.

50 §.

Åt i 49 § avsedd person samt åt person, som i övrigt uppfyller förutsättningarna i sagda lagrum, men som innehar bostadslägenhet eller bostadstomt eller med dem jämförlig lägenhet eller område, må beviljas byggnadsunderstöd och byggnadspremie, såsom därom särskilt stadgas.

Byggnadsunderstöd beviljas för planering och uppförande av nödiga nya ekonomi-, husdjurs- och uthusbyggnader samt anordningar samt för utvidgning av på lägenheten eller området redan befintliga sådana byggnader och anordningar ävensom för planering och utförande av grundförbättringar.

Byggnadspremie beviljas för åstadkommande av konstruktioner och anordningar, som förlänga byggnadernas hållbarhetstid och bespara arbete.

Finns icke för uppförande av erforderliga ekonomi-, husdjurs- och uthusbyggnader nödiga byggnadsträd på kolonisationslägenhet, må åbo för anskaffning av byggnadsmaterial beviljas understöd enligt vad därom särskilt stadgas.

51 §.

För utförande av torrläggnings-, jordförbättrings-, skogsförbättrings- och andra grundförbättringsarbeten samt vägbyggnadsarbeten må åt i 49 § avsedd person beviljas understöd, enligt vad därom särskilt stadgas.

52 §.

För underhåll av väg, som på landskapets försorg eller med dess stöd byggts i samband med i denna lag avsedd jorddispositionsverksamhet och vilken för område, som användes för kolonisationsändamål, har allmän betydelse som färdväg, må, såvitt underhållsarbetet icke utföres på åtgärd av landskapet, understöd årligen beviljas. Sådant understöd må utgå

till dess vägen bragts i sådant skick, att den bör underhållas som allmän väg eller underhållsskyldigheten eljest slutligt fastställt enligt väglagstiftningen, likväl högst under tio års tid, räknat från byggnadsarbetets avslutande.

Ovan i 1 mom. avsett understöd må erläggas under pågående arbete. Den sista raten av det understöd, som under ett-
vart år skall utbetalas, erlägges, då de arbeten, vilka under året skola utföras, på ett godtagbart sätt blivit slutförda.

53 §.

Ovan i 48—51 §§ nämnda premier och understöd må utbetalas medan motsvarande arbete pågår. Den sista raten utbetalas sedan arbetet på ett godtagbart sätt blivit slutfört.

Har det arbete, för vilket i 48—51 §§ nämnda premier och understöd beviljats, icke slutförts inom tid, varom särskilt stadgas, har landskapsstyrelsen befogenhet att förplikta mottagaren av premie eller understöd eller hans rättsinnehavare att till landskapet återbetala den del av premie eller understöd, som motsvarar icke utförda arbeten. Premier och understöd, som skola återindrivas, må oberoende därav, huru länge de varit oguldna, uttagas från den lägenhet, till förmån för vilken arbetena utföras, med samma förmånsrätt, som är stadgad för från fastighet utgående offentligrättsliga prestationer. Återindrivningen må verkställas i den ordning, som om utmätning av skatter är stadgat.

Rätt till i 48—52 §§ nämnda premier och understöd må ej utmätas.

8 kap.

Om försäljning av område

54 §.

Har lägenhet eller område av landskapsstyrelsen anskaffats för jorddispositionsverksamheten, besluter landskapsstyrelsen om områdets överlåtande till kolonisationslägenheter eller andra kolonisationsändamål och om villkoren för överlåtelsen.

Skall lägenhet eller del av lägenhet, som på annat sätt förvärvats av landskapet, upplåtas för kolonisation, bör det

ske med landstingets bifall och enligt av landstinget godkänd dispositionsplan. Landskapsstyrelsen må dock avstå mark till vägar för kolonisationslägenheter från landskapet tillhörig fastighet utan landstingets tillstånd.

55 §.

Innan besittningsavtal utgår, likväl icke förrän åbon i huvudsak fullgjort besittningsavtalets bestämmelser, skall landskapsstyrelsen utfärda köpebrev åt åbon. På synnerliga skäl kan köpebrev utfärdas, ehuru åbon icke i sådan mån fullgjort besittningsavtalets bestämmelser.

56 §.

Efter det landskapsstyrelsen införskaffat för ärendets avgörande nödig utredning, skall landskapsstyrelsen utfärda köpebrev åt åbon och därvid åsätta området jämte förmåner, andelar och byggnader samt lantbrukslösöre och byggnads-träd eller -virke det i besittningsavtalet fastställda priset.

Säljes område åt annan än åbo och har prisnivån efter prisets fastställande väsentligt förändrats, skall landskapsstyrelsen, såvitt synnerliga skäl icke annat föranleda, fastställa nytt pris med iakttagande av i 33 § stadgade grunder.

Till ovan i 1 och 2 mom. nämnt pris skall läggas beloppet av de landskapets fordringar, som hänföra sig till området. Till områdes pris må även, enligt vad därom särskilt stadgas, läggas sådant lån, som åbo beviljats av penninginrättning eller samfund enligt 28 §.

Av kostnader för torrlägnings-, jordförbättrings-, skogsförbättrings- och andra grundförbättringsarbeten samt för vägbyggnads- och röjningsarbeten, vilka utförts på åtgärd av landskapet för områdets användning, må hos åbo likväl indrivnas högst det belopp, med vilket området till följd av sagda arbeten stigit i värde, medan övriga kostnader erläggas slutligt av landskapet. På synnerliga skäl må en del av kostnaderna för byggnadsarbeten, som utförts på åtgärd av landskapet, likaså lämnas oindrivna.

Vid fastställande av försäljningspris böra även de lättnader tagas i beaktande, som enligt 65 § 1 mom. möjligen beviljas åbo. Därutöver äger landskapsstyrelsen befogenhet att avvika från det sam-

manlagda beloppet av områdets pris och fordringarna i det fall, att efter fastställande av priset sådana särskilda skäl yppa sig, som tala för en ändring av försäljningspriset.

57 §.

Åbo äger underteckna köpebrevet inom trettio dagar efter det han fått uppmaning därtill vid äventyr att rätten till inköp av lägenheten eller området må anses hava förfallit.

I ovan uti 39 § 3 mom. avsedda fall bestämmer landskapsstyrelsen utan att upprätta köpebrev det pris, som mottagaren av andelar och förmåner skall erlægga för dem, med iakttagande i tillämpliga delar av vad i 56 § är stadgat.

Har äganderätten till lägenhet eller visst område, som tilldelats i 2 mom. nämnd andel eller förmån, efter det dispositionsplan uppgjorts övergått till annan, indrivs andelens och förmånens pris hos den nya ägaren.

58 §.

Har för egendom, förvärvad för i denna lag avsedda ändamål, fastställts lägre pris för mottagaren än vad åt överlåtaren av egendomen erlagts, stannar skillnaden landskapet till last.

59 §.

Har för kolonisationslägenhet eller bostadstomt icke upprättats köpebrev inom 57 § 1 mom. eller besittningsavtal inom i 40 § 2 mom. stadgad tid eller har åbo avstått från besittningsavtalet eller upphör sagda avtal av annan orsak att gälla eller frigöres annat i denna lag avsett område från det dispositionsändamål, för vilket det bildats, och har lägenheten, tomten eller området icke inom loppet av ett år därefter använts för det ändamål, för vilket de bildats, eller frigöres ifrågakvarande lägenhet, tomt eller område, sedan de under loppet av nämnda år använts för sagda ändamål, senare från sagda dispositionsändamål och användas de ej inom ett år efter frigörelsen ånyo för nämnda ändamål, skall tillstånd att använda landskapets jord anses ha förfallit. Skulle av återställandet likväl följa, att lägenheten, tomten eller området skulle oändamålsenligt splittras eller att utförda förbättringsarbeten helt eller till

avsevärd del skulle bliva onyttiga, äger landskapsstyrelsen befogenhet att utan att göra nämnda erbjudande, besluta, på vilket sätt och till vilket pris lägenheten, tomten eller området skall användas för i denna lag föreskrivna eller av synnerliga skäl för andra ändamål.

60 §.

Anses för jorddispositionsändamål anskaffat område, som ännu icke använts för sagda ändamål, såsom tomt- eller industriområde eller eljest hava ett betydligt högre värde än om det användes för denna lags ändamål, må landskapsstyrelsen i detta, liksom ock på synnerliga skäl även i andra fall för varje områdes vidkommande särskilt besluta om dess användning för annat än i denna lag avsett ändamål.

Landskapsstyrelsen må jämväl besluta om användning av anskaffat lantbrukslösöre för annat än i denna lag avsett ändamål.

61 §.

I överlåtelsehandling skall nämnas, att fånget grundar sig på denna lag.

62 §.

För betalning av ovan i 56 § avsett försäljningspris och ränta därå utgör lägenhet eller område pant med förmånsrätt från dagen för köpets uppgörande. Sagda pris jämte ränta må uttagas ur lägenheten eller området oberoende därav, huru länge de varit oguldna.

Då andel i samfällt område eller förmån tilldelas lägenhet med höjning av dess mantal eller med oförändrat mantal eller då dylik andel eller förmån tilldelas område, utgör lägenheten eller området pant för betalningen av priset på andelen eller förmånen och ränta på desamma. Sagda pris jämte ränta må uttagas ur lägenheten eller området, oberoende därav, huru länge de varit oguldna, med samma förmånsrätt, som angående från fastighet utgående offentlighetsliga utlagor är stadgat.

Sådana i 27 § 1 mom. 4 punkten nämnda bostads- och tilläggsån samt ur jorddispositionsmedel eller annorstädes ifrån erhållna, i sagda paragrafs 3 mom. avsedda lån, som beviljats under besittningsavtalets giltighetstid, hava bättre förmånsrätt än i denna paragrafs 1 mom. avsedd

fordran på försäljningspriset samt sistnämnda lån bättre förmånsrätt än bostads- och tilläggslån. Beträffande vad i fråga om i nämnda 3 mom. avsett lån ytterligare bör iakttagas, för att det skall hava sagda förmånsrätt, är stadgat i rikets lagstiftning.

För betalning av ovan i 3 mom. avsedda lån och ränta på dem utgör lägenheten eller området, räknat från försäljningen, pant med i sagda moment nämnda förmåner under så lång tid som om panträtt för ogulden köpeskilling är stadgat. Fastställs på under denna tid gjord ansökan till säkerhet för lånet inteckning i den sålda lägenheten eller i lägenhet, som bildats av sålt område, bibehålles långgivaren vid sin rätt. Långgivaren må på ägarens av lägenheten eller området vägnar och bekostnad låta avskilja området till självständig lägenhet samt på lägenheten söka lagfart. Inteckning må fastställas utan hörande av lägenhetens ägare.

Då lägenhet eller område sålts, skall landskapsstyrelsen sända meddelande till domhavanden i Ålands domsaga för anteckning om i 1, 2 och 4 mom. avsedd panträtt i protokollet över inteckningsärenden för fastighet.

9. kap.

Om erläggande av försäljningspris och vissa arbetskostnader samt om återbetalning och indrivning av lån.

63 §.

Lägenhets och områdes i 56 § avsedda försäljningspris, andels och förmånens i 57 § avsedda pris så ock i 27 § nämnt jordinköpslån samt röjnings-, byggnads-, grundförbättrings-, syskonandels- och väglån betalas av mottagaren av jord och kredit med fem procents annuiteter, på vilka såsom ränta beräknas högst tre procent på det för tiden oguldna kapitalet och resten såsom avkortning av kapitalet.

Återbetalningstiden för bostadslån skall fastställas i enlighet med byggnadsmaterialets hållbarhet, dock icke till längre tid än fyrtiofem år, om byggnaden är uppförd av tegel, betong eller annat med dem jämförbart lika hållbart byggnadsmaterial, ej heller till längre tid än tret-

tiotre år, om byggnaden är uppförd av mindre hållbart material.

Ovan i 27 § 1 mom. 4 punkten avsett tilläggslån är i tio års tid räntefritt och skall återbetalas från och med det elfte låneåret, ifall det ej då återindrives i ett för allt, inom högst tio år. För återbetalningstiden uppbäres för lånet samma ränta som för motsvarande bostadslån.

Landskapsstyrelsen fastställer för i 2 mom. avsedda bostadslån den allmänna räntan, vilken bör vara lika stor som räntan på de bostadslån, vilka beviljas ur bostadslånefonden. Landskapsstyrelsen må dock med avvikelse från den allmänna räntan för utjämning av boendekostnaderna höja eller sänka räntan på bostadslån. Räntan må dock icke fastställas till högre belopp än den ränta, som allmänt uppbäres för på sedvanliga villkor beviljade lån.

Landskapsstyrelsen har befogenhet att bestämma, att för bostads- och tilläggs- lån samt i 27 § 3 mom. avsett lån i ränta skall uppbäras högst tolv procent, där förutsättningar för lånets uppsägning äro förhanden.

Angående återbetalning av kredit, som beviljats kommun, bolag, andelslag och annat samfund, stadgas särskilt.

64 §.

För ovan i 27 § nämnda lösöre-, betes- och elektrifieringslån och sådant i jordinköpslån, som använts till inköp av samfärd betesmark, erlägges icke annuitet under ett år, räknat från dagen för lånets lyftande. Därefter skall nämnda jordinköpslån återbetalas med fem procents annuiteter samt för grundande av kulturbeten, för anskaffande av lantbruks- och fiskerilösöre och för elektrifiering beviljade lån med minst tio procents samt för anskaffande av utsäde, gödningsämnen och jordbrukskalk beviljade lån med minst tjugo-fem procents annuiteter, på vilka såsom ränta beräknas högst tre procent på det för tiden oguldna kapitalet och resten såsom avkortning av kapitalet.

Återbetalningstiden för till lägenhets eller områdes försäljningspris fogat lån bestämmes enligt tiden för erläggande av försäljningspriset.

Med avvikelse från vad i 1 mom. och i 63 § om lånens återbetalningstid är sagt,

skall återbetalningstiden för sådant lån, till säkerhet för vilket inteckning toges i byggnader på annans mark jämte arrenderätt till jorden, i det fall, att den återstående arrendetiden är kortare än den ovan avsedda återbetalningstiden, fastställas till högst samma tidsperiod som sagda arrendetid.

65 §.

Sådan mottagare av jord och kredit, som har att försörja åtminstone två barn under sexton år, må i fråga om betalningen av i 63 § 1—3 mom. nämnt pris och lån, med undantag av syskonandelslån samt för inköp av område för samfällid betesmark använt och i 27 § 2 mom. avsett jordinköpslån, beviljas lättnader, enligt vad därom särskilt stadgas. Har samfällid betesområde, för vars anläggande som kulturbete lån beviljats, försatts i bättre skick än medelnivån på orten, må högst en fjärdedel av lånebeloppet lämnas oin-driven hos låntagaren.

66 §.

Mottagare av jord och kredit må med beaktande av främjandet av för användningen av kolonisationslägenhet eller bostadstomt eller samfällid betesområde nödiga torrlägnings-, jordförbättrings-, skogsförbättrings- och andra grundförbättringsarbeten samt röjnings- och byggnadsarbetens utförande och med hänsyn till lindrandet av svårigheter, som uppkommit av orsaker, vilka icke berott på lägenhets eller områdes innehavare, beviljas uppskov med erläggandet av i 63 § 1 mom. och 64 § avsedda annuiteter för högst fem år i sänder, sammanlagt likväl för högst femton år.

Av i 1 mom. nämnda orsaker eller för utjämning av boendekostnaderna må uppskov med betalning av avkortning eller ränta på bostadslån eller med betalning av båda beviljas för högst fem år i sänder, sammanlagt likväl högst tio år.

För den tid, för vilken uppskov beviljats med erläggandet av annuiteter eller i fall, som avses i 2 mom., av ränta, uppbares ingen ränta.

Då skäl därtill föreligger, må i 1 och 2 mom. avsett uppskov beviljas på vissa villkor. Därest det visar sig nödvändigt, må beviljat uppskov återkallas. Om be-

viljande och återkallande av uppskov avsluter landskapsstyrelsen.

67 §.

Angående uppbörd av annuiteter och avkortningar, så ock av räntor på lån, som betalas genom avkortningar, samt beträffande extraordinarie avkortningar på fordran och skyldighet att erlægga en till kapitalbeloppet ringa fordran på en gång samt om begynnelsestiden för erläggandet av betalningar stadgas särskilt.

Ej må likväl skyldighet att erlægga avgifter med stöd av 1 mom., med undantag för lån, som beviljats för anskaffning av utsäde, gödningsämnen och lantbrukskalk föreläggas att begynna under besittningsavtalets giltighetstid.

68 §.

Då genom landskapets försorg utförda, i 47 § nämnda arbeten antingen helt och hållet eller till en del gagnat lägenhet eller område, som sålts enligt denna lag, och arbetskostnaderna icke beaktas vid fastställandet av i 56 § avsett pris, utgör lägenheten eller området, såvitt kostnaderna icke påförts landskapet såsom slutliga utgifter, pant för betalningen av deras enligt 56 § 4 mom. bestämda kostnadsandel och ränta därpå. Sagda kostnader jämte ränta må uttagas ur lägenheten eller området oberoende därav, huru länge de varit oguldna, med samma förmånsrätt som angående från fastighet utgående offentligrättsliga utlagor är stadgad. Vid indrivning till landskapet av kostnaderna skall i motsvarande mån lända till efter rättelse, vad i 63 § 1 mom., 65 §, 66 § 1, 3 och 4 mom. samt 67 § är stadgat.

Angående anteckning av ovan i 1 mom. avsedd panträtt i protokollet över in-teckningsärenden för fastighet skall i tillämpliga delar lända till efter rättelse, vad i 62 § 5 mom. är stadgat.

69 §.

Överlåter den, som erhåller jord eller kredit, till annan arrenderätt, som belastas av landskapets, kommuns eller i 28 § avsedd penninginrättnings fordran, eller överlåter han eller arrenderar åt annan lägenhet eller område, som avses i denna lag och som ej underkastas i 72 §

nämnda begränsningar, eller del av dem, må landskapets, kommuns eller penninginrättnings fordran, som belastar arrenderätten, lägenheten eller området eller del därav, förordnas att omedelbart jämte ränta förfalla till betalning, där ej fordringens bevarande med beaktande av stadgandena i 1 § kan anses ändamålsenligt.

70 §.

Då i 62 § avsett pris eller i 68 § avsedd kostnadsandel, för vilka lägenhet eller område utgör pant, till fullo betalats, skall däröver, enligt vad i rikets förordning närmare stadgas, meddelande sändas till domhavanden i Ålands domsaga för anteckning i inteckningsregistret om lägenhetens eller områdets befriande från pantansvarigheten.

10 kap.

Om trygghandlet av jorddispositionsåtgärderna

71 §.

För trygghandlet av jorddispositionsåtgärderna skola jorddispositionsmyndigheterna övervaka, att mottagare av jord och kredit använder sitt område ändamålsenligt, samt leda, stödja och även i övrigt främja hans åtgärder vid områdets användning.

72 §.

Den regelbundna skötseln av odlings-, bostadsodlings- och fiskelägenheter, som bildats enligt denna lag, liksom och av sådana tidigare förefintliga lägenheter eller vissa områden, som böra anses såsom lägenheter av ovannämnt slag och som tilldelats tillskottsområde, och av detta tillskottsområde må icke försummas, ej heller må dessa eller del eller område av dem utan vederbörande myndighets begivande delas eller till annan överlåtas eller arrenderas. Lag samma vare beträffande bostadslägenhet och densamma tilldelat tillskottsområde, ifall av dem bildats en lägenhet, som är större än en bostadslägenhet. Till sådant begivande må fogas det villkoret, att i 9 kap. avsett tillgodohavande eller del därav genast skall betalas jämte ränta. Utan tillstånd av kolonisationsnämnd eller dess ordförande

utan på åtgärd av skogsvårdsnämnd utförd eller av skogsfackman, som sist-sagda nämnd godkänt, verkställd utstämpling av träd må från den icke heller träd säljas eller avverkas för försäljning eller eljest för att bortföras från lägenheten. Sedan i 74 § 1 mom. avsedd anteckning införts i protokollet över inteckningsärenden för fastighet, skola stadgandena angående skogsinteckning i motsvarande mån iakttagas.

Såframt lägenhets eller områdes ägare under den tid i denna paragraf avsedda villkor och begränsningar enligt 3 mom. äro i kraft, handlar i strid med i 1 mom. nämnda stadganden eller med stöd av dem utfärdade bestämmelser, må landskapsstyrelsen, likväl icke sedan två år förflutit efter utgången av giltighetstiden för nämnda villkor och begränsningar, bestämma, att landskapets samt i 28 § avsedda penninginrättnings-, kommuners och samfunds fordran, för vilken lägenhet eller område utgör pant, omedelbart skall betalas jämte ränta samt därutöver bestämma, att ägaren eller överlåtelsens mottagare eller dessa gemensamt eller, om överträdelsen berör skogens användning, ägaren, trädens köpare eller den, som utfört avverkningen, eller dessa gemensamt skola åt landskapet betala en straffränta om högst tjugofem procent av det värde, som vid straffräntans fastställande skall bestämmas för lägenheten eller området, dock högst av gängse värdet vid tidpunkten för överträdelsens begående. Straffränta må bestämmas, även om ovan avsedd fordran gäldats i sin helhet, samt till följd av ny överträdelse ny straffränta bestämmas. Straffränta må likväl icke åläggas överlåtelsens mottagare, trädens köpare eller den, som utfört avverkningen, på grund av sådan överträdelse, som ägt rum före i 74 § 1 mom. avsedd anteckningsinförande i protokollet över inteckningsärenden för fastighet. Till betalning fastställd straffränta må indrivnas i den ordning, som om utmätning av skatter är stadgad. Med anledning av överträdelse, som angår användningen av skog, må landskapsstyrelsen även förordna om användningen av de vid försäljning av träd influtna medlen för de i 73 § 3 mom. oförmålda ändamål.

Ovan i 1 och 2 mom. avsedda villkor och begränsningar äro i kraft tjugo år, räknat från den dag, då det för lägenheten eller området upprättade köpebrevet undertecknats. Har vid inspektion, som verkställt av kolonisationsnämnd, likväl befunnits, att ägaren röjt och bebyggt till honom såld lägenhet eller område i godtagbart skick och att han jämväl i övrigt varaktigt skött sin lägenhet eller sitt område ordentligt samt iakttagit till äventyrs uppgjord förvaltningsplan, må landskapsstyrelsen härvid, liksom ock på synnerliga skäl jämväl i andra fall, på ansökan befria lägenheten och området från att vara underkastade nämnda villkor och begränsningar.

Är värdet av tillskottsområdet ringa i jämförelse med värdet av lägenhet eller visst område, vartill det anslutits, må lägenheten, det vissa området och tillskottsområdet vid försäljning lämnas utan begränsningar, och bör anteckning därom införas i köpebrevet beträffande tillskottsområdet.

73 §.

Ovan i 72 § 1 mom. avsett tillstånd att försälja eller avverka träd må, med undantag för nedan i 2 mom. omförmälda fall, icke beviljas för avverkning av en så stor kvantitet träd, att avverkningen skulle överskrida en såsom hållbar befunnen avverkningsvolym.

Har i 1 mom. omförmäلت tillstånd ansökt för försäljning eller avverkning av en större kvantitet träd än vad enligt sagda moment må avverkas, må kolonisationsnämnden efter att i saken hava inhämtat skogsvårdsnämndens utlåtande, då synnerligen vägande ekonomiska skäl det för sökandens vidkommande påkalla eller skogens forstliga tillstånd det förutsätter, vid beviljandet av tillstånd avvika från vad i 1 mom. är stadgat.

Av medel, influtna från försäljning av träbestånd, bör ett nödigt belopp användas till utförande av skogsförbättringsarbeten och forstliga efteråtgärder, som till följd av avverkningen skola verkställas i skogen. Övriga medel, som influtit vid försäljning av träd, skola utan begränsningar överlätas till ägarens bruk, med undantag av medel, som erhållits från kapitalavverkningar, vilka stå under

kolonisationsnämndens tillsyn sålunda, att för deras användande kolonisationsnämndens tillstånd erfordras samt att nämnden, i den mån medel icke erfordras till grundförbättringar, som höja lägenhetens produktion, till inköp av nödvändigt lantbrukslösöre för lägenheten, till erläggande av ägarens kortfristiga skulder eller till dennes övriga nödvändiga behov, må förordna, att med dessa medel landskapets och i 28 § avsedda penninginrättnings, kommuners och samfunds fordringar skola betalas. Tillstånd till försäljning av träd må förses med nödiga förbehåll med beaktande av medlens användning för i detta moment nämnda ändamål.

74 §.

Då köpebrevet undertecknats, skall landskapsstyrelsen insända meddelande till domhavanden i Ålands domsaga för anteckning i protokollet över in-teckningsärenden för fastighet till säkerhet för i 72 § avsedda villkor och begränsningar samt beträffande begränsningarna i rätten att använda skog därjämte meddelande till vederbörande skogsvårdsnämnd för anteckning i förteckningen över skogsinteckningar.

Har landskapsstyrelsen enligt 72 § 3 mom. befriat lägenhet eller visst område från villkoren och begränsningarna, skall landskapsstyrelsen därom insända meddelande till vederbörande domhavande för anteckning i in-teckningsregistret samt beträffande begränsningarna i rätten att använda skog även till vederbörande skogsvårdsnämnd för anteckning i förteckningen över skogsinteckningar.

11 kap.

Särskilda stadganden

75 §.

Landskapet är befriat från erläggande av kommunalskatt för inkomster från lägenhet eller område, som anskaffats för denna lags ändamål, för det kalenderår, varunder sagda fasta egendom på grund av köp eller laga kraft vunnet beslut övergått i jorddispositionsmyndigheternas besittning, eller, om detta skett efter den 15 oktober, för samma och därpå följande kalenderår.

Åbo, hans barn och övriga familjemedlemmar äro, därest åbon med stöd av 48 § 1 eller 2 mom. erhåller premie för anläggning av nylägenhet, för det kalenderår, under vars lopp han ingått besittningsavtal eller, utan att ingå sagda avtal, köpt i nämnda lagrum avsedd lägenhet eller däri avsett tillskottsområde, och för de fem eller, om besittningsavtal ingåtts eller sagda köp inträffat efter den 31 mars, för de sex därpå följande kalenderåren befriade från att erlagga skatt till kommun för de inkomster från området, vilka vid kommunalbeskattningen äro att anse såsom inkomst från lantbruksfastighet. Likaså är skattskyldig befriad från erläggande av kommunalskatt för sådan utom området belägen byggnad, som anskaffats för områdets bruk. Vid fastställandet av skatten må likväl icke från skattskyldigs övriga inkomster avdragas ränta på gäld, som hänför sig till ovan nämnda egendom.

Därest i 1 § avsedd person, som blivit ägare av lägenhet eller område efter denna lags ikraftträdande, erhåller premie för anläggning av nylägenhet med stöd av 48 § 3 mom., skall på honom samt hans barn och övriga familjemedlemmar i motsvarande mån tillämpas, vad i 2 mom. är stadgat. Tidpunkten för skattefrihetens begynnande bestämmes härvid likväl enligt den tidpunkt, då första raten av anläggningspremien är betald.

Premier och understöd, som avses i 48—52 §§, äro befriade från kommunalskatt.

76 §.

Hava inom samma kommuns område inom en kort tid så många nya kolonisationslägenheter och områden grundats, att de kommunala åliggandena och kommunens utgifter till följd därav ökas i sådan omfattning, att kommunen anses råka i ekonomiska svårigheter under i 75 § avsedd tid för skattefrihet, må landskapsstyrelsen ur landskapsmedel i årligt understöd bevilja kommunen högst det belopp, som uppskattas motsvara av landskapets och åbornas skattefrihet härörande förlust av kommunens skatteinkomst. Understödet utbetalas såsom landskapets slutliga utgift ur medel, som för ändamålet anvisats i ordinarie inkomst- och utgiftsstaten.

77 §.

Den, som icke åtnöjes med kolonisationsinspektörens beslut, äger rätt att inom trettio dagar från delfåendet av beslutet begära rättelse hos landskapsstyrelsen. Anhållan skall senast före klockan tolv den dag, då tidsfristen utgår, inlämnas till landskapsstyrelsen, men må sökanden på eget ansvar insända sin anhållan till landskapsstyrelsen jämväl som betald postförsändelse eller genom ombud.

78 §.

Person, åt vilken anförtros i denna landskapslag avsedda uppdrag, är för utförandet av dem ansvarig såsom tjänsteman.

79 §.

Såvida icke annorlunda är stadgat bestridas kostnaderna för verkställigheten av denna lag ur medel, som upptas för ändamålet i landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat.

80 §.

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

81 §.

Denna lag träder omedelbart i kraft. Därvid upphör kolonisationslagen av den 6 november 1936 (FFS 332/36) att gälla i landskapet, likaså lagen av samma dag om upphävande av särskilda stadganden angående kolonisationslägenheter samt om därav betingade åtgärder (FFS 334/36) och lagen av den 18 december 1936 angående sänkningen av annuiteterna för innehavare av kolonisationslägenheter (FFS 335/36) jämte i dem senare vidtagna ändringar. Likaså upphäves vid lagens ikraftträdande landskapslagen den 18 mars 1953 angående landskapet Ålands kolonisationskassa (3/53) samt landskapslagen den 15 juli 1952 angående byggnadsunderstöd, -lån och -premier för landsbygden i landskapet Åland (33/52) jämte i dem senare företagna ändringar.

Vad i 53 § 2 mom., 62 § 2 mom. och 68 § 1 mom. är stadgat om förmånsrätt för i sagda lagrum avsedda tillgodohavanden, föranleder icke ändring i fråga om deras rätt, vilka hava inteckning, som

fastställts i stöd av före denna lags ikraftträdande anhängiggjord ansökan, eller inregistrerad legorätt eller därförinnan upp-

kommen panträtt för ogulden köpeskilling eller annan icke intecknad, i kraft varande panträtt i fastighet.

Mariehamn den 13 december 1958.

På landstingets vägnar:

T. h. E r i k s s o n
talman.

Evald Häggblom
vicetalman

Eliel Persson
vicetalman

N:o 10

LANDSKAPSLAG

om ikraftträdande av landskapslagen om disposition av jord.

Föredragen för Republikens President den 17 april 1959.
Utfärdad i Mariehamn den 23 april 1959.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Har med stöd av kolonisationslagen före ikraftträdandet av landskapslagen om disposition av jord, nedan kallad jorddispositionslagen, i sagda lag avsedda åtgärder för anskaffning, användning eller iståndsättande av jord eller andra åtgärder vidtagits, skall landskapsstyrelsen med i 2—5 §§ nämnda undantag besluta, huruvida vid ärendets fortsatta behandling jorddispositionslagen och därtill anslutna landskapslagar eller tidigare gällande stadganden helt eller delvis skola tillämpas, eller bestämma, att redan vidtagna åtgärder skola förfalla.

2 §.

I högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen och ägodelningsrätt vid jorddispositionslagens ikraftträdande anhängiga ärenden handläggas med iakttagande av tidigare gällande stadganden.

Efter ovan i 1 mom. nämnd tidpunkt på högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen och ägodelningsrätt ankommande ärenden handläggas enligt de stadganden, som bort följas i den instans, där ärende först handlagts.

3 §.

I fråga om återbetalningar och betalningslättnader samt andra avtalsvillkor för landskapets, kommuns eller penninginrättnings fordringar, vilka före jorddispositionslagens ikraftträdande uppkommit i samband med kolonisationsverksamheten, skola tidigare stadganden lända till efterrättelse, såvitt i denna lag icke anorlunda stadgas.

4 §.

Vid erläggandet av kostnaderna för ombildande av enligt tidigare kolonisationslagstiftning anskaffade områden till självständiga lägenheter eller deras anslutande till redan förefintliga lägenheter skola tidigare gällande stadganden lända till efterrättelse.

5 §.

Därest odlings-, bostadsodlings- eller fiskelägenhet eller tillskottsområde eller andel vid jorddispositionslagens ikraftträdande är underkastad i 87 och 89 §§ kolonisationslagen stadgade begränsningar och villkor, skall dylik lägenhet, tillskottsområde eller andel efter ikraftträdandet av nämnda landskapslag anses vara underkastad i 72 § jorddispositionslagen nämnda begränsningar och villkor, likväl sålunda, att i nämnda 72 § 3 mom. avsedd termin av tjugu år räknas från den dag, då motsvarande termin jämlikt tidigare stadganden begynt. Inteckning, som fastställts till säkert för begränsningars och villkors bestånd enligt tidigare lag, anses förvärvat som säkerhet för i 72 § jorddispositionslagen nämnda begränsningar och villkor. Inteckningen gäller utan förnyelse under den tid begränsningarna och villkoren äro i kraft. Har inteckning icke ännu vid jorddispositionslagens ikraftträdande fastställts, skall beträffande frågan om säkerheten på motsvarande sätt lända till efter rättelse, vad i 74 § jorddispositionslagen är stadgat.

Skulle efter denna lags ikraftträdande odlings-, bostadsodlings- eller fiskelägenhet eller tillskottsområde eller andel, som skall anskaffas eller överlåtas med stöd av tidigare stadganden, enligt sagda stadganden bliva underställd i dem avsedda begränsningar och villkor, skola med hänsyn till begränsningarna och villkoren stadgandena i 71—74 §§ jorddispositions-lagen tillämpas.

Panträtt, som härflyter av inteckning, fastställd till säkerhet för betalning av landskapets i tidigare stadganden avsedda fordran på försäljningspris och köpeskilling, är gällande, intill dess fordringen helt är gulden. För betalning av sådan fordran, till säkerhet för vilken icke före jorddispositionslagens ikraftträdande inteckning fastställts, utgör lägenhet eller område underpant på sätt i 62 § jorddispositions-lagen är stadgat.

Har landskapsstyrelsen befriat lägenhet, område eller andel från de i 1 mom. avsedda begränsningarna och villkoren, skall landskapsstyrelsen i det fall, att inteckning fastställts till säkerhet för begränsningarna och villkoren, sända med-

delande om befrielsen till domhavanden i Ålands domsaga eller till fastighetsdomaren i Mariehamn i och för anteckning på registerkort för lägenheten i inteckningsregistret eller, om kort ännu ej finnes för lägenhet, på kort, som skall uppgöras för densamma. Har inteckning vid jorddispositionslagens ikraftträdande icke ännu fastställts, skall landskapsstyrelsen beträffande begränsningarna och villkoren samt i ovannämnda fall beträffande befrielse från dem till domhavanden och vederbörande skogsvårdsnämnd sända meddelande i och för de anteckningar, som avses i 74 § jorddispositions-lagen.

Efter jorddispositionslagens ikraftträdande skall landskapsstyrelsen sända meddelande om i 2 mom. avsett fortbestånd av giltigheten för panträtt, som härflyter av inteckning, som tidigare fastställts till säkerhet för betalning av landskapets fordran på försäljningspris och köpeskilling till domhavanden i Ålands domsaga eller fastighetsdomaren i Mariehamn i och för anteckning på registerkort för lägenheten i inteckningsregistret eller om kort ännu ej finnes för lägenheten, på kort, som skall uppgöras för densamma. Beträffande sådan fordran på försäljningspris och köpeskilling, till säkerhet för vars betalning inteckning ej före jorddispositions-lagens ikraftträdande fastställts, skall landskapsstyrelsen angående i 3 mom. stadgad panträtt sända meddelande till domhavanden. Om anteckningar, som på grund av detta meddelande böra göras, skall på motsvarande sätt lända till efter rättelse, vad i 62 § 5 mom. jorddispositions-lagen är stadgat. Då ovan i detta moment avsedd fordran på försäljningspris eller köpeskilling tillfullo erlagts, skall landskapsstyrelsen sända meddelande härom till domhavanden i och för anteckning om befrielsen från pantansvarighet i inteckningsregistret.

6 §.

Bildas lägenhet med stöd av annan tidigare lagstiftning om inlösen av legoområden än lagarna den 15 oktober 1918 angående inlösen av legoområden (FFS 135/18) och den 18 januari 1924 angående inlösen av fisketorp (FFS 16/24), skall i inlösningsbeslutet rörande inlöst torp eller landbolägenhet föreskrivas, att lägen-

heten är underkastad i 71—74 §§ jorddispositionslagen stadgade begränsningar. Beträffande dessa lägenheter och området skola även i övrigt nämnda stadganden tillämpas, likväl sålunda, att den i 72 § 3 mom. avsedda terminen om tjugu år beräknas begynna den dag, då mottagaren av lägenheten i egenskap av ägare tillträtt besittningen av området.

7 §.

För de uppgifter, som enligt denna lag handhavas jämlikt tidigare stadganden, skola nödiga medel anvisas i landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat.

8 §.

Lägenhet, vars innehavare eller ägare erhållit understöd ur statsmedel enligt ti-

digare gällande kolonisationslagstiftning, skall också efter jorddispositionslagens ikraftträdande betraktas som i rikets jorddispositionslagstiftning nämnd lägenhet och dess innehavare eller ägare uppfylla de förpliktelser, som enligt sistnämnda lagstiftning åligga honom.

9 §.

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag må utfärdas genom landskapsförordning.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft.

Mariehamn den 13 december 1958.

På landstingets vägnar:

T. h. Eriksson
talman

Evald Häggblom
vicesalman

Eliel Persson
vicesalman

N:o 11

LANDSKAPSLAG

om jorddispositions lån.

Föredragen för Republikens President den 17 april 1959.
Utfärdad i Mariehamn den 23 april 1959.

I enlighet med Ålands landstingsbeslut stadgas:

1 kap.

Om låntagare

1 §.

I 27 § landskapslagen den 1959 om disposition av jord (/59) nämnda lån må beviljas i sagda landskapslag oförmälda låntagare i den ordning, som i denna lag stadgas.

Då för avskiljande av visst område eller viss del av lägenhet erfordras samtycke av myndighet, kan i 1 mom. nämnda lån icke beviljas, förrän genom laga kraft vunnet utslag avgjorts, att området eller delen kan avskiljas till självständig lägenhet.

Ovannämnda landskapslag kallas i denna lag jorddispositionslagen.

2 §.

Därest kommun bedriver verksamhet,

som främjar sådan ändamålsenlig användning av jorden, som i 1 § jorddispositions-lagen avses, må kommunen beviljas lån för anskaffning av jord, förmåner och andelar, byggnader, lantbruksmaskiner och annat lantbrukslösöre, fiskerilösöre samt anordningar, behövliga för effektivisering av produktionen och för produkternas behandling, för planering och uppförande av erforderliga nya bostads-, ekonomie-, husdjurs- och uthusbyggnader samt för reparation och utvidgande ävensom grundreparationer av på lägenheten redan förefintliga dylika byggnader, liksom ock för utförande av torrläggnings-, jordförbättrings- och övriga grundförbättringsarbeten samt väg- och röjningsarbeten.

3 §.

Sådant bolag, andelslag och annat samfund, som kan anses hava förutsättningar för en ändamålsenlig användning av jorddispositions-kredit och som av landskapsstyrelsen godkänts såsom kredittagare, må ur jorddispositionsmedel beviljas lån för i 2 § nämnda ändamål.

4 §.

I 27 § 1 mom. 7 punkten jorddispositions-lagen nämnda beteslån må beviljas

1) i sagda lag avsedd kredittagare, som icke anses eljest kunna anlägga kulturbete på sin jord; och

2) förvaltningsorgan för i 13 § sagda lag avsedda samfällda betesområden.

5 §.

Lån må utgivas åt person, som ingått besittningsavtal, på villkor, att lånet får läggas till lägenhetens eller områdets pris. På sådant villkor må dock ej givas för anskaffning av utsäde, gödningsämnen och lantbrukskalk avsedda lån, ej heller i 27 § 1 mom. 4 punkten jorddispositions-lagen nämnda bostads- och tilläggs-lån eller i 3 mom. i sagda paragraf avsett lån.

6 §.

Jordinköps- och syskonandelslån må icke förutom av särskilda skäl beviljas, om lånet sökts för inköp av sådan lägenhet, viss del därav eller område, som antingen allena eller tillsammans med sökanden redan tillhörig jord skulle bilda ett anse- ligt större område än vad i jorddisposi-

tionslagen avsedd odlingslägenhet kunde tilldelas.

7 §.

I 27 § 1 mom. 4 punkten jorddisposi- tionslagen nämnda bostadslån må beviljas för uppförande av bostadsbyggnader, vilka med hänsyn till läge, planlösning samt teknisk konstruktion och inredning äro socialt samt i fråga om lantbrukslägen- heter även i lantbrukshänseende ändamålsenliga och för vilka boendekostnader- na äro skäligen, till högst fyrtio procent av det godkända anskaffningsvärdet. Lånet jämte med bättre förmånsrätt än detsamma intecknade lån må uppgå till högst nittio procent av säkerhetens värde.

Beträffande storleken av och förmåns- rätten för bostadslån, som skall beviljas för reparation och utvidgning av samt grundreparationer på bostadsbyggnad, skall tillämpas, vad i 1 mom. är sagt.

Åt kredittagare i svag ekonomisk ställ- ning må utöver bostadslån, som beviljats för uppförande eller förnyelse av bostads- byggnad, på av landskapsstyrelsen fast- ställda grunder beviljas i 63 § 3 mom. jorddispositions-lagen avsett tilläggs-lån till högst tio procent av det godkända an- skaffningsvärdet. Tilläggs-lånet, bostads- lånet och med bättre förmånsrätt än dese- se intecknade lån må uppgå till högst nit- tio procent av säkerhetens värde.

Golvytan för bostad i byggnad, som upp- föres med tillhjälp av bostadslån, må upp- gå till högst etthundra kvadratmeter. Golvytan för bostad i byggnad, som upp- föres på odlingslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet, må dock med beak- tande av de krav lantbruket ställer upp- gå till högst etthundratjugo och i bygg- nad, som uppföres på bostadsodlingslägen- het eller därmed jämförbar lägenhet, till högst etthundra kvadratmeter.

8 §.

Syskonandelslån liksom ock jordinköps- lån som beviljats för inköp av lägenhet eller viss del därav, har ogulden köpe- skillings rätt och må intecknas i lägen- heten eller andelen utan ägarens hörande. Har hela köpeskillingen icke erlagts åt säljaren vid köpets avslutande, har hans panträtt för ogulden köpeskilling bättre förmånsrätt än sagda lån. Denna förmåns- rätt skall fortbestå, såvida med stöd av

ansökan, som anhängiggjorts medan sagda panträtt är i kraft, in-teckning fastställt till säkerhet för säljarens köpe-skillingsfordran uti ifrågavarande lägenhet eller andel.

Då jordinköps-, röjnings-, byggnads-, lösöre-, betes-, grundförbättrings-, elektrifierings-, väg-, bostads- eller tilläggs-lån eller i 27 § 3 mom. jorddispositions-lagen avsett, ur jorddispositionsmedel eller an-norstädes erhållit lån beviljats ägare av visst område, skall långivaren sända av-skrifter av köpebrev och skuldsedlar samt utdrag ur jordregistret till domhavanden i Ålands domsaga för anteckning i proto-kollet för in-teckningsärenden till säkerhet för utbrytningsrätt samt lånets betalning. Då anteckningen införts, utgöra det vissa området och därav bildad lägenhet pant för betalning av lånet och ränta på det-samma med förmånsrätt från antecknings-dagen, så länge som om ogulden köpe-skillings panträtt är stadgat. Fastställes på grund av ansökan, som inlämnats un-der denna tid, till säkerhet för lånet in-teckning i den lägenhet, som bildats av det vissa området, fortbestår långivarens rätt. Långivaren må för ägarens av visst område räkning och på dennes bekostnad låta avskilja det vissa området till själv-ständig lägenhet och därå söka lagfart, och må in-teckning fastställas i lägenhe-ten utan ägarens hörande. Anteckning angående utbrytningsrätt må likväl icke göras, om dylik på grund av tidigare med-delande redan gjorts eller in-teckning fast-ställt till säkerhet för utbrytningsrätten.

Vad beträffande i 27 § 3 mom. jord-dispositions-lagen avsett lån ytterligare bör iakttagas för att ifråga om detsamma stadgandena ovan i 2 mom. skola kunna tillämpas, stadgas särskilt.

2 kap.

Om utbetalning av lån

9 §.

Lån må utgivas antingen direkt ur land-skapsmedel eller genom förmedling av kommunerna.

För i 1 mom. nämnd förmedling bevil-jar landskapsstyrelsen nödiga medel ur jorddispositionsanslaget såsom lån åt kom-munerna.

10 §.

I skuldsedel, som uppgöres vid bevil-jande av lån ur jorddispositionsmedel i de fall, som avses i 2 § och 9 § 2 mom., skola bestämmelser intagas därom, att lå-net före den för dess återbetalning över-enskomna tiden må anses förfallet till be-talning, därest lånemedlen använts i strid med stadgandena i denna eller jorddispo-sitionsmyndigheternas föreskrifter, samt att av lånemedlens förvaltning erhållen fördel och landskapet åsamkad förlust skola av kommunen ersättas landskapet.

11 §.

De medel, som utgivas åt kommun så-som i 2 § och 9 § 2 mom. avsedda lån, liksom ock på dylika lån influtna räntor skola förvaltas skilda från kommunens öv-riga medel. Dessa medel må icke använ-das för andra än i nämnda lagrum förut-satta ändamål och, såvitt landskapssty-relsen giver tillstånd därtill, till utgifter för medlens förvaltning.

12 §.

För förvaltningen av i 9 § 2 mom. nämnda lånemedel må åt kommun erläggas förvaltningsarvode ur jorddispositionsmedel enligt vad genom landskapsförordning stadgas.

13 §.

Har kommun för i denna lag avsedd ut-låning begagnat andra än ur jorddispo-sitionsanslaget till låns erhållna medel, må åt kommunen erläggas räntegottgörelse ur jorddispositionsmedel enligt vad därom stadgas i landskapsförordning.

Till i 1 mom. nämnd räntegottgörelse lägges det för uppskovsåren influtna be-loppet av den ränta, som skall erläggas för lån enligt denna lag, för bostadslånens vidkommande dock blott för den tid upp-skov beviljats även med räntebetalningen, för i 64 § 1 mom. jorddispositions-lagen nämnda låns vidkommande för det i sag-da lagrum avsedda året samt för de låns vidkommande, för vilka för sagda tid an-nuiteter eller avkortning och ränta icke erlägges, för den tid besittningsavtalet varar.

14 §.

Landskapsstyrelsen må på synnerliga skäl besluta, att av de lån, som kommun beviljat, högst den del, som motsvarar

trettiofem procent av säkerhetens värde, faller på landskapets ansvar.

Vid beviljandet av röjnings-, bostads-, byggnads-, grundförbättrings-, elektrifierings- eller väglån uppskattas säkerheten i det i 1 mom. avsedda fallet till det värde, som säkerheten skall anses hava efter det lånen använts för det avsedda ändamålet.

Genom landskapsförordning stadgas, på vilka villkor ansvarigheten för lån, vilket beviljats person, som ingått besittningsavtal, må övertagas av landskapet.

15 §.

Kolonisationsnämnd skall övervaka, att lånemedlen användas för vid lånets beviljande fastställt ändamål.

3 kap.

Om återbetalning och indrivning av lån

16 §.

Angående återbetalning och indrivning av sådana i 27 § jorddispositionslagen avsedda lån, vilka kommun beviljat ur medel, som ur jorddispositionsanslaget ställts till kommunens disposition för utlåning, är gällande, vad i 63—67 §§ sagda lag är stadgat.

Då låntagare avkortar sitt lån, anses vid avräkning mellan landskapet och kommunen den del av lånet, som står på landskapets ansvar, först hava erlagts. Likväl anses i det fall, att den till säkerhet för lånet ställda egendomen försäljes i exekutiv väg, att med det belopp av auktionspriset, som användes för betalning av lånet, den på kommunens ansvar fallande delen av lånet först avkortas och därefter den på landskapets ansvar fallande del, som genom de av låntagaren erlagda avkortningarna icke blivit erlagd. Har låntagare beviljats flera lån genom förmedling av viss kommun, behandlas lånen vid ovannämnda avräkning som om de hade beviljats såsom ett enda lån.

17 §.

Kommun enligt 9 § beviljat lån skall återbetalas till landskapet i den mån låntagarna i enlighet med lånevillkoren böra återbetala sin skuld till kommunen, varförutom av låntagarna härutöver erlagda

avkortningar omedelbart böra erläggas till landskapet.

Då gäldenär beviljas uppskov med erläggandet av annuiter eller avkortning eller ränta på bostadslån eller av båda eller befriats från erläggandet av en del av lånebeloppet, erhåller kommun motsvarande lättnad vid återbetalningen av dess lån till landskapet. Har befrielse beviljats gäldenär för sådant låns vidkommande, som beviljats ur andra medel än jorddispositionsmedel, erlägges ur i landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat härför anvisade medel till kommunen ett belopp, motsvarande den ränta och den del av lånet, som på grund av befrielsen skall lämnas oindriven hos gäldenären.

18 §.

Beträffande återbetalningen till landskapet av sådant åt kommun beviljat lån, som avses i 2 §, liksom ock av lån, som enligt 3 § beviljats bolag, andelslag och annat samfund, samt övriga lånevillkor, besluter landskapsstyrelsen.

4 kap.

Särskilda stadganden

19 §.

I de förbindelser, vilka givas beträffande lån, som beviljas i denna lag avsedda låntagare, må upptagas villkor, som vid äventyr av lånets uppsägning och åläggande att betala i lånevillkoren möjligen avtalad straffränta, skola under lånetiden lända till efterrättelse och som beröra lägenhets eller områdes skötsel och bruk, därpå befintliga byggnaders underhåll och försäkring, försäljning och avverkning av skog, användning av lån och tryggande av dess återbetalning samt villkoren för överlåtelse, utarrendering eller delning av lägenhet. I låneförbindelserna må även intagas andra nödiggbefunna villkor.

20 §.

Landskapsstyrelsen må, då det finnes ändamålsenligt, besluta, att lån enligt denna lag skall utgivas genom förmedling av i landskapet verksam, under offentlig tillsyn stående penninginrättning. I sådant fall skall för sådan penninginrättning gälla, vad i denna lag stadgas om

kommun och dess skyldigheter och rättigheter.

21 §.

Högsta ledningen av och tillsynen över denna lags verkställighet tillkommer landskapsstyrelsen.

22 §.

Såframt av denna lag icke annat följer, lände i tillämpliga delar till efterrättelse, vad i jorrdispositionslagen är stadgat.

23 §.

Såframt icke annorlunda är stadgat, erläggas kostnaderna för verkställigheten av denna lag ur landskapsmedel.

24 §.

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

25 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1959.

Mariehamn den 13 december 1958.

På landstingets vägnar:

T h. E r i k s s o n
talman

E vald H ä g g b l o m
vicetalman

E l i e l P e r s s o n
vicetalman